

[Harald Nielsen.]

landstinget o. s. v., at det er denne lille indrømmelse værd? Det er mig helt uforståeligt, om det virkelig skulle ligge sådan.

Men vi kan måske spare os denne diskussion. Der er jo udkastet den tanke at lade befolkningen huggé knuden over ved folkeafstemning. Jeg skal ikke foregribe begivenhedernes gang i forfatningskommissionen, men kunne man ikke blive enig om — tanken er jo udkastet fra radikal side — at lade befolkningen f. eks. ved det først afholdte folketingsvalg — som jeg altså meget håber bliver et bekræftelsesvalg på den nye grundlov — tillige afgøre spørgsmålet om, hvilken valgrætsalder der skal gælde til de offentlige råd. Det kan let og bekvemt gøres ved, at vælgerne foruden den sædvanlige stemmeseddel får udleveret en seddel, hvor de kan sætte kryds ud for den valgrætsalder, de foretrækker. Skulle således en folkeafstemning blive udgangen, tænker jeg, at vi alle som gode demokrater vil bøje os for dens resultat, og med denne meget mulige udvikling for øje forekommer det mig dobbelt urimeligt allerede nu at ville gennemtrumfe en ændring af valgrætsalderen ved de kommunale valg endnu en gang. Jeg synes, socialdemokraterne er kommet altfor tidligt med dette forslag, og jeg spørger påny: Hvad er egentlig meningen med dette helt upåkrævede hastværk? Hertil kommer, at 21 års valgrej i en særlig grad synes at passe dårligt ved de kommunale valg, fordi de unge er de mindst bofaste. De flytter meget rundt, som naturligt er, og det er dog mere de bofaste, det kommer an på ved en sådan lejlighed, end en tilfældig lille gruppe, der snart er det ene og snart det andet sted.

Så meget om valgrætsalderen, hvor vort standpunkt altså må være dette, at vi vil afvente resultatet i forfatningskommissionen.

Det socialdemokratiske forslag indeholder imidlertid andre ændringer end den vedrørende valgrætsalderen, nemlig ændringer, der går ud på at slette skatte- og opholdsbestemmelserne. Vi har så ofte diskuteret disse, og det er almindelig kendt, at vi fra venstres side altid har holdt på, at man for at have valgrej til kommunen skal have en vis tilknytning til den og betale skat til den, og det holder vi fremdeles på. Det var forøvrigt også socialdemokraternes stilling ved valglovsrevisionen i 1936, da socialdemokraterne, såvidt jeg da erindrer, på det tidspunkt havde flertal sammen med de radikale såvel i folketing som i landsting. Man kunne måske tro, at det var de radikale,

der hindrede ændringer på dette område, men jeg minder da om, at den socialdemokratiske ordfører, A. C. Mortensen, under forhandlingerne dengang udtalte — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Vi forkaster ikke det princip, at for at opnå kommunal valgrej skal man være kommunal skatteyder.“

Han mente blot, at de krav, man dengang stillede med hensyn til, hvor mange kvartaler skat der skulle være betalt, var for store. Socialdemokraterne var altså dengang principielt enige med os og andre i dette spørgsmål, og jeg ved ikke, hvad det er der er sket, som gør, at det, socialdemokratiet dengang fandt principielt rigtigt, nu er blevet principielt helt forkert. Skattebestemmelserne har sikkert også — det tror jeg i hvert tilfælde i modsætning til det ærede medlem hr. Holger Eriksen — en vis værdi for kommunerne med hensyn til at få skatterestancerne inddrevet.

Socialdemokraterne holdt også tidligere på opholdsbestemmelserne i den kommunale valglov. Den, vi har, er særdeles lempelig. Man skal have haft bopæl i kommunen senest fra 15. november i det finansår, hvori valget skal foregå, altså 3—4 måneder før valget. Jeg ser ingen grund til at gøre forandringer heri. Det ærede medlem hr. Holger Eriksen begrundede i sin fremsættelsestale forslaget om at stryge opholdsbestemmelserne med, at kommunalvalgene nu overalt foregår efter rent partipolitiske linier. Denne bemærkning er efter min mening ikke rigtig. Opstillingen foregår mange steder efter ganske andre linier end de partipolitiske. Der opstilles borgerlister, der opstilles bylister og husmandslistes. Navnlige når man går til de store sogne i Vestjylland, er det meget almindeligt, at man overhovedet ikke har partipolitiske lister, men hver by i det store område møder med sin egen liste, og selv hvor opstillingen af lister er rent partipolitisk, ser vi, at stemmeafgivningen, som allerede nævnt, afviger ikke så lidt fra et landspolitisk valg. Det er også ganske naturligt, at det er sådan, for ved kommunalvalgene er det kommunalpolitik og ikke landspolitisk, der er til afgørelse. Kommunerne er dog endnu ikke forvandlet til et sidste led i statens administrationsapparat, heldigvis. Det kommunale selvstyre er indskrænket adskilligt, også mere end jeg synes om, men det eksisterer dog endnu. Kommunerne er stadig enheder med en vis selvstændighed i arbejdet, og det er derfor særdeles rimeligt at forlange, at man må have opholdt sig et lille stykke tid i kommunen og derved have erhvervet sig et